

Vaasan metsäsuunnitelman 2020-2030 arvometsäesitys

Vaasan ympäristöseura on metsäsuunnitelmasta 9.5.2019 järjestetyn osallistumiskokouksen jälkeen valmistellut Vaasan metsäsuunnitelmaan 2020-2030 liittyvän arvometsäesityksen.

Esityksessä on 55 aluetta, jotka ansaitsevat mielestämme tulla monimuotoisuusperusteilla huomioiduksi metsäsuunnitelmassa. Käytännössä huomiointitapoja ovat alueiden jättäminen hakkuiden ulkopuolelle sekä alueiden osoittaminen arvometsäksi (hoitoluokka) tai mahdollisiksi SL-kohteiksi.

Liitteenä on kartta (pdf), jossa näkyvät alueiden rajaukset. Liitteenä on myös alueiden rajaukset SHP-muodossa.

Kohdekuvaukset numerojärjestyksessä

1. Viken-Verkbäcken

Pinta-ala: 26,5 ha

Kuvaus: Viken on umpeenkasvava kluuvijärvi ja Verkbäcken on harvoja puroja Vaasassa, joka virtaa luonnontilaisessa uomassaan.

Vikenin ja Verkbäckenin ympäristössä on vanhoja, METSO I ja II-luokan kuusimetsiä ja umpeenkasvavia niittyjä, joilla kasvaa paikoitellen haapaa. Vikenin eteläpuolella rajaukseen on sisällytetty palsta, joka sijaitsee pienellä mäellä ja on pääosin METSO II-luokan kuivahkoa kangasta luonnontilaisen kaltaisella puustorakenteella. Palstan länsiosassa on vanha niittyheitto, joka on palautumassa korveksi, ja jonka ympäristössä kasvaa järeitää haapoja. Rajaukseen on sisällytetty Verkbäckenin puustoinen suojavyöhyke, vaikka kaikki vyöhykkeen metsät eivät ole luonnontilaisen kaltaisia. Verkbäckenin varrelta on liito-oravahavaintoja vuodelta 2015.

Vaasan yleiskaavassa 2030 Vikenin ympäristö on luo-aluetta, ja Vaasan viheraluejärjestelmässä se on merkitty avainbiotoopiksi ja kaavan suojelualueeksi.

2. Kylälammen itäpuolen metsä

Pinta-ala: 16,1 ha

Kuvaus: Västervikin Kylälammen itäpuolella sijaitseva, melko luonnontilainen metsäalue. Alueella on vanhaan puustoon, lahoppuuhun, luonnontilaisiin soihin ja korpisuuteen liittyviä luontoarvoja. Suurin osa alueesta on luontojärjestöjen vuoden 2017 suojeluesityksen kohdetta. Rajaukseen on otettu mukaan myös Hannasberget-niminen metsäinen kallio, joka on pääosin vanhapuustoinen, mutta maastoltaan melko kulunut.

Lisätietoja: Kylälammen itäpuolen metsän kohdekuvaus:

<https://web.sll.fi/pohjanmaa/vaasa/Liite5.Kyllammenitpuolenmets.Kohdekuvaus.pdf>

3. Finnbyn vanhan metsän palsta ja korpi

Pinta-ala: 10,8 ha

Kuvaus: Palstan 905-402-3-192 pohjoisosassa sijaitsee METSO I -luokan edustava lahopuustoinen vanha kangasmetsä, jonka lajistoon kuuluvat vanhan metsän indikaattorilajit ruoste-, kuusen- ja riukukääpä. Palstan eteläosan puusto on nuorempaa sekapuustoa ja pieneltä osin nuorta männikköä, joka on METSO III-luokan kangasmetsää. Rajauksen pohjoisosassa sijaitsee METSO I-luokan vesitaloudeltaan luonnontilaisia korpia, joiden puusto on pääosin luontaisesti uudistunut.

4. Almiskärr

Pinta-ala: 4,9 ha

Kuvaus: Almiskärr on vanha niitty, jonka ojat ovat umpeutumassa ja jonka suokasvillisuus on osin jo palautunut. Ajan myötä se palautuu todennäköisesti korveksi. Suon reunametsät ovat vanhaa kuusikkoa, jossa on sekapuustona järeitä haapoja. Maastokäynnillä vuonna 2015 havaittiin reunametsässä runsaasti liito-oravan papanoita.

5. Finnbyn metsä

Pinta-ala: 3,7 ha

Kuvaus: Vanhapuustoinen kangasmetsä, jossa ei ole kuitenkaan vielä kovin paljon lahopuuta. Alueen itäosassa tehtiin vuonna 2015 havainto petolinnun pesinnästä. Alueella on luultavasti merkitystä myös liito-oravalle, vähintäänkin suojaisana puustoisena yhteytenä. Lähimmät liito-oravan elinpiirit sijaitsevat Almiskärrin ja Komossin ympäristössä.

6. Gerby Storberget

Pinta-ala: 21,6 ha

Kuvaus: Keskimäärin METSO II-luokan vanhapuustoisia kangas- ja kalliometsiä, joiden puusto on luonnontilaisen kaltaista. Alueella on myös korpisuutta ja pieni kaivettu lampi. Storberget on Vaasan viheraluejärjestelmässä merkitty kaavan suojelualueeksi, ja sen länsiosa on merkitty avainbiotoopiksi.

7. Solasaaren itäosan metsät

Pinta-ala: 22,2 ha

Kuvaus: Gerbyn Solasaaren itäosassa on säilynyt biologisesti nuoria soita, luonnontilaisen kaltaisia rantalehtoja ja eri-ikäisrakenteisia ja osittain runsalahopuustoisia havumetsiä. Koko aluetta leimaa maankohoamisen vaikutus, vaikka elinympäristöjen luonnontilaisuuden aste vaihtelee alueen sisällä. Alue on luontojärjestöjen vuoden 2017 suojeluesityksen kohde.

Lisätietoja: Solasaaren itäosan soiden ja metsien kohdekuvaus:

https://web.sll.fi/pohjanmaa/vaasa/copy_of_Liite8.Solasaarenitosansuotjametst.Kohdekuvaus.pdf

8. Kynsiluoto

Pinta-ala: 8,6 ha

Kuvaus: Emme ole käyneet saarella, mutta valokuvien, ilmakuviin ja LUKE:n puustotietojen perusteella saaren keskellä kasvaa lahopuustoista 88-108-vuotiasta kangasmetsää ja rannoilla lehtipuuvaltaista metsää. Saari on todennäköisesti luokiteltavissa METSO I-luokan

maankohoamisrannikon monimuotoisuuskohteeksi.

9. Larsbjörkaskär

Pinta-ala: 10,7 ha

Kuvaus: Emme ole käyneet tässäkään saarella, joka sijaitsee Mustasaaren puolella Raippaluodon lähellä. LUKE:n puustotietojen mukaan varsinkin palstan itäosa on vanhapuustoinen (109-168-vuotiasta), ja palstan länsiosan puusto on keskimäärin 76-108-vuotiasta. Palsta lienee luokiteltavissa METSO I -luokan maankohoamisrannikon monimuotoisuuskohteeksi. Palsta on saariston osayleiskaavassa VR ja rajoittuu etelässä yksityiseen luonnonsuojelualueeseen. Läheisellä Djupskäretillä sijaitsee iso suojeltu vanhan metsän alue. Metsäsuunnitelman laatimisen yhteydessä olisi järkevää selvittää palstan suojelua lakisääteisenä suojelualueena.

10. Lammassaaren metsä 1

Pinta-ala: 3,2 ha

Kuvaus: Palstalla kasvaa metsäsuunnitelman mukaan yli 120-vuotiasta kuusivaltaista kangasmetsää, jonka puustorakenteet ovat luonnontilaisen kaltaiset. Metsä edustaa erittäin uhanalaisia luontotyyppisiä (Rannikon lehtomaiset ja tuoreen kankaan kuusikot). Palstan keskellä sijaitsee pieni suureunainen metsälampi. Palstan naapuripalsta on hiljattain hyväksytty METSO-ohjelmaan, ja saaren mökkiläiset ovat esittäneet, että myös kaupungin metsät saarella suojeltaisiin.

11. Lammassaaren metsä 2

Pinta-ala: 4 ha

Kuvaus: Palstalla kasvaa metsäsuunnitelman mukaan yli 120-vuotiasta kuusivaltaista kangasmetsää. Puustorakenteet eivät ole yhtä edustavia kuin edellisellä palstalla, mutta metsä on METSO-mielessä arvokas maankohoamisrannikon monimuotoisuuskohteena. Palsta rajautuu idässä kluuvijärveen. Saaren mökkiläiset ovat esittäneet, että kaupungin metsät saarella suojeltaisiin METSO-ohjelman kautta.

12. Andören

Pinta-ala: 5,9 ha

Kuvaus: Tämäkin saari odottaa vielä tutustumiskäyntiä. Saaren rakentamattomuus (saarella on vain kaksi pientä mökkiä) tekee siitä luonnonsuojelullisesti arvokkaan. Saari on kokonaan kaupungin omistuksessa ja on saariston osayleiskaavassa merkitty VR-alueeksi. LUKE:n puustotietojen mukaan saaren vanhimmat metsät ovat 109-168 -vuotiaita ja sijaitsevat sen pohjois- ja itärannoilla. Saaren länsiosan metsät ovat keskimäärin 33-55 -vuotiaita.

13. Rönbuskören

Pinta-ala: 2,7 ha

Kuvaus: Vaskiluodon länsipuolinen saari, joka on kokonaan kaupungin omistuksessa. Sisäosat ovat luonnontilaista, jo ikääntyvää primäärisukessikuusikkoa, jossa on runsaasti järeääkin kuusimaapuuta. Saarella on kaksi pientä kesämökkiä ja yksi autio, jo hajoamassa oleva rakennus. Saariston osayleiskaavassa MU1.

14. Vaskiluodon kosteikko

Pinta-ala: 10,9 ha

Kuvaus: Alue on luontojärjestöjen vuoden 2017 suojeluesityksen kohde.

Lisätietoja: Vaskiluodon kosteikon kohdekuvaus:

https://web.sll.fi/pohjanmaa/vaasa/copy4_of_Liite10.Vaskiluodonkosteikko.Kohdekuvaus.pdf

15. Kotirannan metsä

Pinta-ala: 5,4 ha

Kuvaus: Keskimäärin METSO II -luokan kangasmetsää luonnotilaisen kaltaisilla puustorakenteilla.

Puusto on luultavasti uudistunut luontaisesti siemenpuunhakuun jälkeen. Erityinen arvo tulee vanhoista ylispuumännystä. Myös alueen läpi kulkeva, yleiskaavassa suojeltu moreeniselänne on tärkeä maisematekijä. Metsään on alkanut muodostua lahoppua ja sitä on jo paikoitellen yli 5 m³ hehtaarilla. Alueen etelä- ja pohjoisreunoilla kasvaa järeitä haapoja, eikä ole mahdotonta että liito-orava tulevaisuudessa asettuu metsään. Metsä sijaitsee omakotiasutuksen keskellä ja siinä kulkee paljon polkuja. Myös päiväkotilapset vierailevat usein metsässä.

16. Metsäkallion metsä

Pinta-ala: 19,7 ha

Kuvaus: Aluetta leimaa maisemallinen eheys ja metsän tuntu, vaikka se sijaitsee Kivihaan ja Metsäkallion kupeessa. Aluetta rajaa lännessä ulkoilureitti, mutta sen sisällä kiertää vain muutama viihtyisä metsäpolku. Maasto on hyvin vaihtelevaa. Alueen länsiosa koostuu kallioisesta mäestä, joka kasvaa mäntyvaltaista kuivahkoa kangasmetsää pääosin luonnontilaisen kaltaisella puustorakenteella. Lahoppua on melko niukasti, mutta puustorakenteen ansiosta se täyttää METSO II-luokan kriteerejä. Mäen rinteillä metsä muuttuu tuoreeksi kankaaksi ja siellä esiintyy hiukan enemmän lahoppua.

Alueen keskiosan kapeassa laaksossa sijaitsee vanha pelto, joka ei ole enää viljelyssä. Sen reunoilla ja varsinkin sen metsittyneessä eteläosassa kasvaa järeitä lehtipuita ja kuusia. Tämä osa-alue voi olla sovelias liito-oravalle. Laakson itäpuolen metsäinen reunus on melko kapea ja koostuu pääosin varttuneista kangasmetsistä luonnontilaisen kaltaisella puustorakenteella.

Alue koostuu pääosin METSO II-luokan kangasmetsistä, vähemmistönä on METSO III-luokan metsikkökuvioita.

17. Kivihaan liito-oravametsä ja ekoyhteys

Pinta-ala: 4,5 ha

Kuvaus: Alueen itäosan vanhassa sekametsässä sijaitsee liito-oravan elinpiirin osa. Koko alue on syytä kehittää liito-oravan ehdoilla ja varmistaa toimiva puustoinen yhteys Metsäkallion metsään.

18. Bölenmetsä

Pinta-ala: 25,5 ha

Kuvaus: Alue on luontojärjestöjen vuoden 2017 suojeluesityksen kohde.

Lisätietoja: Bölenmetsän kohdekuvaus:

https://web.sll.fi/pohjanmaa/vaasa/copy_of_Liite2.Blenmets.Kohdekuvaus.pdf

19. Kemiran pohjoispuolinen metsä ja räme

Pinta-ala: 6,6 ha

Kuvaus: Kemiran tehdasalueen ja avohakatun metsän väliin on jäänyt kapea kangasmetsäkaistale, johon on tullut runsaasti tuulenkaatoja. Alue täyttää lahopuun määrän perusteella METSO I -luokan kangasmetsän kriteerit. Kangasmetsän eteläpuolella sijaitsee räme, joka on Vaasan viheraluejärjestelmässä merkitty avainbiotoopiksi. Räme on aikonaan ojitettu, mutta sen suokasvillisuus on osin säilynyt.

20. Pukinjärven pohjukan vanha metsä

Pinta-ala: 4,6 ha

Kuvaus: Vanha kuusivaltainen metsä Pukinjärven rannalla. Kasvupaikka vaihtelee saniaiskorvesta tuoreeseen kankaaseen. Näiden "välivaiheena" on korprien kuivumisen myötä syntyneitä turvemaita, joita esiintyy luontaisesti maankohoamisrannikon metsissä. Alue onkin edustava maankohoamisen jälkeen syntynyt primäärisuknessiometsä, vaikkei se ihan luonnontilainen olekaan (alueella on joitain harvennuksen jälkiä). Metsässä on runsaasti (yli 10 m³/ha) kuusilahopuuta.

Alueella on vesitaloudeltaan luonnontilaisia ja puustoltaan luonnontilaisen kaltaisia korpia, jotka ovat edustavuusluokan METSO I luokan-kohteita. Alueella on myös lahopuuhun ja vanhaan puustoon liittyviä luontoarvoja. Osa-alue on kokonaisuudessaan arvokas METSO-kohteena (METSO-kohteena edustavuusluokkaa I). Alueelta on löydetty vanhan metsän indikaattorilajit ruostekääpä, kuusenkääpä ja pihkakääpä.

21. Smalinfjärden, Gloppet ja siihen liittyvät metsät

Pinta-ala: 76,5 ha

Kuvaus: Smalinfjärden ja Gloppet ovat Vaasan yleiskaavassa merkitty luo-alueeksi. Vaasan viheraluejärjestelmässä myös näiden soiden reunusmetsät on merkitty avainbiotoopeiksi. Idässä alue rajautuu Maraholmsträsketin suoalueeseen, joka sekin on yleiskaavan luo-alueita. Smalinfjärdenin ja Maraholmsträsketin välillä sijaitsee laaja rakentamaton metsäalue, joka on miltei kokonaan Vaasan kaupungin omistuksessa. Yhtenäisen omistusrakenteen takia alueella on poikkeuksellisen hyvät edellytykset säilyttää ja kehittää erilaisia luontoarvoja. Tällaisille luonnon monimuotoisuuden vaalimisalueille olisi tarvetta Vaasan pohjoisosassa, missä ei ole laajoja suojelu- tai kaavan SL-alueita.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen arvokkaita metsäkuvioita alueen sisällä ovat muun muassa Smalinfjärdenin länsipuolella sijaitseva liito-oravametsikkö, laho- ja lehtisekapuustoinen rinne Smalinfjärdenin itäreunalla, Maggholmen -niminen suometsäsaareke ja sen itäpuolella sijaitsevan vanhan viljelysmaan reunametsät, runsalahopuustoinen vanha kangasmetsä palstalla 905-414-2-333, puustoltaan luonnontilainen korpimuuttuma palstalla 905-401-1-19 ja luonnontilaisen kaltainen vanha kangasmetsä palstan 905-414-12-3 pohjoisosassa. Nämä ovat kaikki METSO I tai II -luokan kohteita.

Arvokkaita ovat myös alueen runsaat piensuot, jotka ovat pääosin vesitaloudeltaan luonnontilaisia ja puustoltaan luonnontilaisen kaltaisia. Ison palstan 905-414-1-2 metsistä suuri osa on harventamattomia, varttuneita mäntyvaltaisia sekametsiä, joiden puustossa esiintyy myös runsaasti lehtipuuta ja kuusta. Näistä osa on METSO II ja osa METSO III -luokan kangasmetsiä. Alueella on havaittu vanhan metsän indikaattorilajit ruostekääpä, riukukääpä, pihkakääpä, poimulakkikääpä, oravuotikka, pikireunakääpä sekä harvinainen väljäpillikääpä (Birthe Weijola 2016, 2019).

22. Maraholmsträsket-Järv

Pinta-ala: 18,5 ha

Kuvaus: Järv-nimisellä, vanhan pihapiirin ympäröivällä alueella sijaitsee liito-oravan elinpiiri. Pihapiirin läheisyydessä, pellon reunoilla kasvaa runsaasti järeitä haapoja. Pihapiirin länsipuolella kasvaa vanhaa kuusisekametsää, joka on METSO I-luokan runsaslahopuustoinen kangasmetsä ja pieneltä osin lehtoa. Pihapiirin itäpuolella sijaitsee melko tuore siemenpuuhakkuuala, jossa on jättöpuina runsaasti vanhoja haapoja.

Maraholmsträsketin kapea suoalue on merkitty luo-alueeksi Vaasan yleiskaavassa 2030. Maraholmsträsketin reunametsät koostuvat runsaslahopuustoisista korvista ja kangasmetsistä luonnontilaisen kaltaisilla puustorakenteilla. Niillä on myös tärkeä maisemallinen merkitys luonnontilaisen suon reunusmetsinä. Alue on luontojärjestöjen vuoden 2017 suojeluesityksen kohde.

Lisätietoja:

https://web.sll.fi/pohjanmaa/vaasa/copy_of_Liite4.KoskskogenMaraholmstrsket.Kohdekuvaus.pdf

23. Sjöberg, Böle

Pinta-ala: 2,4 ha

Kuvaus: Noin 70-80-vuotias kuusikko, jonka puustorakenne on luonnontilaisen kaltainen. Lahopuun määrä ei ollut vielä maastokäynnin aikana 2017 kovin suuri. Lahopuuta kuitenkin syntyy merkittävästi seuraavan 20-30 vuoden aikana, jos metsä saa olla rauhassa. Alueella on tärkeä maisemallinen merkitys metsäisenä mäkenä peltoalueen keskellä. Myös liito-orava saattaa vieraila alueella. Alueelta on puustoinen yhteys alueelle Maraholmsträsket-Järv, joka tulee huomioida metsäsuunnitelmassa.

24. Mustikkamaa

Pinta-ala: 40,6 ha

Kuvaus: Alue on luontojärjestöjen vuoden 2017 suojeluesityksen kohde.

Lisätietoja: Mustikkamaan kohdekuvaus:

https://web.sll.fi/pohjanmaa/vaasa/copy_of_Liite7.Mustikkamaa.Kohdekuvaus.pdf

25. Mustikkamaan eteläosan vanha metsä

Pinta-ala: 8,5 ha

Kuvaus: Alue on luontojärjestöjen vuoden 2017 suojeluesityksen kohde.

Lisätietoja: Mustikkamaan kohdekuvaus:

https://web.sll.fi/pohjanmaa/vaasa/copy_of_Liite7.Mustikkamaa.Kohdekuvaus.pdf

26. Mustikkamaan eteläosan lehtipuustoinen lehto

Pinta-ala: 3,4 ha

Kuvaus: Vanhalle viljelysmaalle luontaisesti kehittynyt lehtipuustoinen, monipuulajinen lehto. Puusto on jo varttunutta ja lahopuutakin on alkanut muodostua. Vaasan viheraluejärjestelmässä alue on merkitty arvokkaaksi luontotyyppiksi linnuston takia ("Linnusto: D1/Lajimäärä yli 60/km²") sekä kaavan suojelualueeksi.

27. Liisanlehdon kanavanvarren metsä

Pinta-ala: 12,4 ha

Kuvaus: Lehto- ja lehtomaisen kankaan metsäkuvioita Vanhan Vaasan kanavan varrella, joiden ikä ja luonnontilan aste vaihtelee paljon. Yhdistävänä tekijänä on rehevä kasvualusta ja siihen liittyvät elinympäristö- ja lajistoarvot. Suurin osa alueen metsistä on luultavasti kehittynyt vanhoille viljelysmaille.

Alueen arvokkain lehtokuvio sijaitsee sen itäpäässä, yleiskaavan S-alueella. Se on METSO I -luokan runsaslahopuustoinen lehto, jonka puustossa on järeitä haapoja, harmaaleppiä, koivuja ja kuusia. Pensaskeroksessa kasvaa mm. tuomea, taikinanmarja ja punaherukkaa. Liisanlehdon teollisuusalueen luoteisnurkassa sijaitsee vanhapuustoinen lehtipuuvaltainen lehtokuvio ja vanha lehtomaisen kankaan kuusikko. Alueelta löytyy myös nuorempia lehtimetsiä, pieni kuusi-istutusmetsäkuvio ja täyttömaalle kehittyntä lehtimetsää.

Alueella sijaitsee kolme liito-oravan elinpiiriä ja se on kokonaisuudessaan tärkeä ekologinen yhteys liito-oravalle. Alue on Vaasan viheraluejärjestelmässä merkitty kaavan suojelualueeksi ja sen itäosa on merkitty arvokkaaksi luontotyyppiä linnuston takia.

28. Liisanlehdon erillinen liito-oravametsikkö

Pinta-ala: 0,9 ha

Kuvaus: Vanha sekapuustoinen kangasmetsä. Liisanlehdon asemakaavan luo-alue, jossa sijaitsee liito-oravan elinpiirin osa.

29. Långstrandsbergen 1

Pinta-ala: 13,8 ha

Kuvaus: Alue on luontojärjestöjen vuoden 2017 suojeluesityksen kohde.

Lisätietoja: Långstrandsbergenin kohdekuvaus:

<https://web.sll.fi/pohjanmaa/vaasa/Liite6.Lngstrandsbergen.Kohdekuvaus.pdf>

30. Långstrandsbergen 2

Pinta-ala: 7,3 ha

Kuvaus: Hyvin samanlaista runsaslahopuustoista kangasmetsää kuin Långstrandsbergen 1-alueella (kts. Långstrandsbergenin kohdekuvaus).

31. Yxgården pohjoispuolinen arvolehto

Pinta-ala: 2 ha

Kuvaus: Vanhpuustoinen, runsaslahopuustoinen lehto Yxgården puutarhan pohjoispuolella.

Puustossa on muun muassa vanhoja tammia ja lehmuksia. Myös pensaskerros on edustava.

Alueelta löytyy myös pieni kaivettu lampi. Vaasan viheraluejärjestelmässä alue on yhdessä

Hovioikeudenmetsän kanssa merkitty kaavan suojelualueeksi ja arvokkaaksi luontotyyppiä liito-oravan takia.

32. Pilvilammen luontopolun metsä

Pinta-ala: 42,5 ha

Kuvaus: Suurin osa alueesta on vanhaa, luonnontilaisen kaltaista sekametsää, jossa on joukossa

paljon järeitä haapoja. Lahopuuta on keskimäärin 5-10 m³/hehtaari. Vesilaitoksen lähellä kasvaa nuorempia lehtipuuvaltaisia metsiä. Rajaukseen on sisälletty myös muutama kasvatusmetsäkuvio yhtenäisen rajauksen aikaansaamiseksi. Osa kasvatusmetsäkuvioista on yli 70-vuotiaita turvekankaan kuusikoita, osa on nuoria mäntykasvatusmetsiä.

Alueella on paljon tyypillistä liito-oravan elinympäristöä, ja maastokartoituksessa keväällä 2019 alueella tehtiin runsaasti liito-oravan papanahavaintoja (Birthe Weijola & Keijo Savola, 2019). Samalla maastokäynnillä havaittiin myös pyy (VU) ja vanhan metsän indikaattorilajit ruostekääpä, siperiankääpä (RT) ja pihkakääpä. Alueen metsät edustavat pääosin METSO I- ja II-luokan kangasmetsiä ja lehtoja, alle 20 % pinta-alasta on METSO III-luokan kuvioita.

Alue sijaitsee kahden Pilvilammen yleiskaavan SL-varauksen välissä ja parantaa näiden keskinäistä kytkeytyneisyyttä. Alueen metsät ovat keskimäärin rehevämpiä, vähemmän louhikkaisia ja nuorempia kuin nämä SL-varauksien metsät. Siten ne täydentävät SL-varauksia elinympäristöjen osalta.

Myös alueella kulkeva luontopolku ja ulkoilureitit ovat hyviä syitä säilyttää alueen luontoarvot ja maisema nykyisen kaltaisina.

33. Pilvilammen pohjoispuolinen vanha kangasmetsä

Pinta-ala: 11,6 ha

Kuvaus: Vanha kuusivaltainen kangasmetsä, josta on aikoinaan kerätty tuulenkaatoja pois. Lahopuuta löytyy kuitenkin keskimäärin 5-10 m³ hehtaarilla. Pieni oja kulkee palstan läpi. Arviolta noin 2/3 alueelta on METSO I-luokan runsalahopuustoista kangasmetsää, ja 1/3 METSO II-luokan kangasmetsää. Alueella on luonnonsuojelun kannalta arvokas sijainti Pilvilammen suurimman SL-varauksen vieressä.

34. Golfradan pohjoispuolinen vanha metsä

Pinta-ala: 16,6 ha

Kuvaus: Melkein luonnontilaista vanhaa kuusikkoa, jossa joukossa myös lahovikaisia jättilihaapoja. Lahopuun määrä on keskimäärin yli 10 m³/hehtaari. Alue täyttää sekä METSO I -luokan runsalahopuustoisen kangasmetsän että boreaalisen luonnonmetsän kriteerit. Alueella tehtiin liito-oravan papanahavaintoja keväällä 2019. Alue rajautuu pitkältä matkalta yleiskaavan SL-alueeseen. Vaasan viheraluejärjestelmässä alue on merkitty arvokkaaksi luontotyyppiksi (liito-orava) ja suojelualueeksi.

35. Golfradan itäpuolinen ekoyhteys

Pinta-ala: 3 ha

Kuvaus: Tällä hetkellä paras puustoinen yhteys kahden Pilvilammen SL-alueen välillä. Näiden alueiden kytkeytyneisyyden säilyttäminen ja kehittäminen on syytä huomioida metsäsuunnitelmassa.

36. Golfradan eteläpuolinen metsä (Skomakarholmen)

Pinta-ala: 20,7 ha

Kuvaus: Alueen ”ydin” on sen länsiosassa sijaitseva yli 100-vuotias kuusivaltainen metsä. Kuusien joukossa kasvaa myös vanhoja, kilpikaarnaisia mäntyjä sekä yksittäisiä lahovikaisia haapoja ja koivuja. Metsässä on runsaasti (yli 10 m³/ha) lahopuuta, joka sisältää kuusen lisäksi hieman lehtilahopuuta. Alueen monimuotoisuutta lisäävät pienet korpilaikut sekä kivikkoiset alueet.

Alueen eteläosassa virtaa pieni puro, luultavasti alkuperäisessä uomassaan vaikka sitä on paikoittain kaivettu. Puron ympäristössä on pienpiirteisesti vaihtelevia elinympäristöjä, korpia ja monen puulajin (koivu, haapa, tervaleppä, harmaaleppä, kuusi) sekametsiä lehto- ja kangasmetsäpohjalla. Puronvarrella on myös runsaasti lehtilahopuuta. Puron alkupään korvet ovat osittain muuttuneet ojituksen seurauksena, mutta ovat ennallistamiskelpoisia. Niissä kasvaa noin 60-vuotiasta kuusi-koivu-sekapuustoa mänty-ylispuiden alla.

Alueen itäosassa on noin 3 hehtaarin laajuinen isovarpuräme, joka on melko runsas- ja vanhapuustoinen. Suon vesitalous on hieman muuttunut ojituksen seurauksena, mutta suokasvillisuus on säilynyt. Kunnostusojitusta ei ole tehty, ja ennallistaminen onnistuisi varmaan melko helposti

Alueen kuusten ja haapojen alta havaittiin maastokäynnillä vuonna 2012 runsaasti liito-oravan jätöksiä ja mahdollinen asuttu liito-oravan pesäpuu (koloa ei varmuudella pystytty näkemään, mutta jätöksiä oli runsaasti). Lisäksi alueelta havaittiin luonnonsuojelullisesti arvokkaiden vanhojen metsien indikaattorilaji ruostekääpä.

37. Antasängsberget

Pinta-ala: 10,7 ha

Kuvaus: Alueen etelä-länsiosa on varttunutta (noin 70-vuotiasta) neljän puulajin sekametsää tuoreella ja kuivahkolla kankaalla. Metsä on erirakenteinen ja joukossa on myös yksittäisiä selvästi vanhempia mäntyjä. Pellon reunassa on pienalaisesti lehtoa ja lehtomaista kangasta. Lahopuuta on niukasti, koska syntyneet tuulenkaadot on haettu pois. Jonkin verran löytyy kuitenkin kuolleita pystykuusia.

Alueen pohjois-itäreunassa on nuorempipuustoista (noin 40-50 v.) luontaisesti kehittyneitä sekametsää, jossa on runsaasti nuorta haapaa.

Alueen länsiosan haapojen juurilta havaittiin maastokäynnillä 2012 liito-oravan jätöksiä. Palstalla on liito-oravan lisäksi merkitystä sijainnin, talousmetsistä poikkeavien puulajisuhteiden sekä puuston erirakenteisuuden vuoksi. METSO-kohteena alue olisi luokkaa II-III (ilman liito-oravaakin).

38. Klockarbacken 1

Pinta-ala: 6,5 ha

Kuvaus: Alueen eteläosassa kasvaa 80-100 vuotiasta kuusi-mänty-havusekametsää tuoreella kankaalla. Alueen eteläpäässä on pienellä alueella lehtipuuvaltaista lehtoa. Kookkaiden lehtipuiden (haapa, koivu) osuus puustosta on merkittävä. Joukossa on myös aiemman puusukupolven kilpikaarnaisia mäntyjä. Metsässä on runsaasti (yli 10 m³/ha), enimmäkseen melko tuoretta lahopuuta. Tuulenkaatojen seurauksena on syntynyt pienaukkoja, joissa kasvaa nuorta haapaa ja koivua.

Pohjoisempana metsä vaihtuu yli 100-vuotiaaksi kuusivaltaiseksi metsäksi, jossa kasvaa myös yksittäisiä lehtipuita (koivu, raita, haapa, harmaaleppä) ja vanhoja mäntyjä. Keskeltä kulkee soistunut notko ja muu maasto on kivikkoinen. Alueella on runsaasti (yli 10 m³) järeätä kuusilahopuuta, myös sammaleisia ja melkein hajonneita runkoja.

Alueella sijaitsee liito-oravan elinpiiri. Alueelta on myös havaintoja mm. lumokäävästä (NT), ruoste-, riuku-, punahäive- ja kermakarakäävästä, jotka ovat vanhan metsän indikaattorilajeja.

39. Klockarbacken 2

Pinta-ala: 3,1 ha

Kuvaus: Alueella kasvaa 80-100-vuotiasta sekametsää (kuusi, mänty, haapa, koivu) tuoreella ja kuivahkolla kankaalla. Metsä on erirakenteinen ja on luultavasti kehittynyt luontaisesti vanhan siemenpuuhakkuun jälkeen. Joukossa on vanhemman puusukupolven kilpikaarnaisia mäntyjä ja keloja. Alueella on myös muutama järeä (halkaisiltaan yli 40 cm) haapa.

40. Höstveden liito-oravametsä ja ekokäytävä

Pinta-ala: 3,3 ha

Kuvaus: Alueelta on runsaasti liito-oravan papanahavaintoja muutaman vuoden takaa, jotka on toimitettu kaupungille. Alue sijaitsee myös kahden liito-oravan elinpiirin (Klockarbacken ja Rigårdsskogen) välillä, ja on niiden välillä paras puustoinen yhteys.

41. Laajametsän pohjoisosan MY-alueet 1

Pinta-ala: 15,3 ha

Kuvaus: Vanhaa louheikkoista kuusisekametsää, josta suuri osa on merkitty MY-alueeksi voimassa olevassa Laajametsä II -asemakaavassa. MY-alueen kaavamääräys on seuraava: "Metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Liito-oravan elinmahdollisuuksien kannalta tärkeä avainbiotooppi, jota hoidetaan luontotyyppinsä mukaisesti. Alueella voi olla myös vanhan metsän arvoja tai muita arvokkaita luontotyyppisiä. Alue säilytetään metsänä, eikä siinä sallita kuin välttämättömimmät metsänhoitotoimenpiteet luontoarvojen säilyttämiseksi".

Rajaukseen on sisällytetty joitain asemakaavassa TY-, KTY-,VL- tai tiealueiksi varattuja metsäalueita. Koska asemakaava ei ole vielä toteuttamisvaiheessa katsomme perustelluksi, ettei näille alueille – joilla on käytännössä samantyyppiset luontoarvot kuin kaavan MY-alueilla – kohdisteta metsänhoitotoimenpiteitä. Alueella sijaitsee 1-2 liito-oravan elinpiiriä ja niiden toiminnallisuus säilyy parhaiten, jos metsiä ei pirstota hakkuilla. Myös alueen eteläosan nuoremmassa sekametsässä on löydetty liito-oravan papanoita ja se soveltuu asiantuntijalausannon mukaan liito-oravan ruokailuun (Ralf Wistbacka 2017).

42. Laajametsän pohjoisosan MY-alueet 2

Pinta-ala: 9,1 ha

Kuvaus: Alueen pohjoisosassa sijaitsee vanhahkoa sekametsää, jonka keskellä sijaitsee luonnontilainen, yli hehtaarin kokoinen räme. Alueen eteläosassa sijaitsee pääosin siemenpuuasentoon hakattu pellonreunusmetsä, joka toimii liito-oravalle puustoisena yhteytenä. Molemmat alueet on merkitty MY-alueiksi Laajametsän II -asemakaavassa ja niiden kaavamerkintä on sama kuin pohjoisempana sijaitsevilla MY-alueilla (kts. kohde 41). Rajaukseen on sisällytetty pieni asemakaavassa TY-alueeksi varattu metsäalue. Koska asemakaava ei ole vielä toteuttamisvaiheessa katsomme perustelluksi, ettei tälle alueelle – jolla on käytännössä samantyyppiset luontoarvot kuin kaavan MY-alueilla – kohdisteta metsänhoitotoimenpiteitä.

43. Laajametsän suurteollisuusalueen MY-alue ym.

Pinta-ala: 20,9 ha

Kuvaus: Alueen pohjoisosassa kasvaa vanha, runsaslahopuustoinen kangasmetsä, jonka luonnontilan aste on korkea. Metsä sisältyy Laajametsän suurteollisuuden MY-alueeseen, jonka kaavamääräys on seuraava: "Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Luonnonsuojelulain §49 perusteella suojellut lajit tulee ottaa huomioon. Jos metsänhoitotoimenpiteitä tehdään, muut luontoarvot tulee selvittää. Alue tulee säilyttää

metsänä."

Rajaukseen on sisälletty myös MY-alueen eteläpuolella sijaitsevia, kaavassa T- ja T/kem -alueiksi merkittyjä metsiä ja räme. Nämä alueet toistaiseksi suojaavat kaavan MY-aluetta läheiseltä lentotuhkan kaatopaikalta leviävästä pölystä ja melusta, ja tämä suojavaikutus ei tule heikentää hakkuilla. Räme on myös luontoselvityksissä todettu luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaaksi ja alueen lounaisosassa sijaitseva metsä on todettu liito-oravalle soveltuvaksi alueeksi.

44. Lentokentän itäpuolinen metsä

Pinta-ala: 4,3 ha

Kuvaus: Tämä palsta on merkitty luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaaksi alueeksi, liito-oravan elinpiiriksi ja lepakolle tärkeäksi alueeksi Vaasan-Mustasaaren logistiikkakeskuksen luontoselvityksessä (Ramboll, 2009). Samassa selvityksessä alueella havaittiin pyy ja tilitalti.

45. Laajametsän eteläosan ekoyhteys

Pinta-ala: 5,1 ha

Kuvaus: Alue koostuu pääosin tasarakenteisesta turvekankaan kuusikosta. Alue sijaitsee luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaan Storträsketin ja sen ympäröivän metsän länsipuolella ja toimii puskurina sen ja teollisuusalueen välillä. Alueen koillisosa on Laajametsän suurteollisuusalueen asemakaavassa merkitty VL-alueeksi, jonka kaavamääräys on seuraava: "Lähivirkistysalue: Aluetta kehitetään ekologisena käytävänä, joka tulee toteuttaa siten, että eläinten liikkumismahdollisuudet turvataan. Alueen puustoa tulee täydentää liito-oravan elinympäristölle sopivilla puulajeilla. [...]".

Alueen länsiosa on asemakaavassa T/kem -aluetta. Tällä alueella sijaitsee tällä hetkellä ylivoimaisesti toimivin (lyhin, suurin) puustoinen yhteys Storträsketin ja sen länsipuolella sijaitsevan vanhan metsän alueen (alue 43) välillä. Yhteyden kapein kohta sijaitsee rajauksen pohjoisosassa. Tätä yhteyttä ei tule miltään osin heikentää hakkuin, ennen kuin asemakaavan toteutus mahdollisesti pakottaa siihen.

46. Pohjanpirtin metsä

Pinta-ala: 6,3 ha

Kuvaus: Runsaslahopuustoinen vanha kuusikko, rantalehtoja ja -soita Öjenin pohjoisosassa. Palsta rajautuu suoraan Natura-alueeseen. Alueella on runsaasti tuoreita ja vanhoja tuulenskaatoja. Erittäin edustava METSO I-luokan maankohoamisrannikon monimuotoisuuskohde. Alueella on havaittu lumokääpä (NT, RT, VM-ind), korpiludekääpä (NT, RT, VM-ind), pohjanrypykkä (NT, RT, VM-ind), kuusen- tai siperiankääpä (RT, VM-ind), ruostekääpä (VM-ind) ja tyvivahajakälä (luontoarvolaji). Liito-oravan papanoita on löydetty rajauksen ulkopuolella Pohjanpirtin parkkipaikan vieressä (Olli Manninen, 2014).

47. Tistronholmen ja Öjenintien pohjoispuolinen metsä

Pinta-ala: 15,3 ha

Kuvaus: Öjenin pohjoisosassa sijaitseva, lännessä Natura-alueeseen rajautuva metsäalue. Tistronholmenin metsä on runsaslahopuustoinen vanha kuusikko hyvin luonnontilaisilla puustorakenteilla. Valitettavasti kaupunki on tehnyt tässä metsässä mittavaa myrskytuhojen korjuuta kesällä 2019. Puuston luonnontilaisuuteen ja lahopuuhun liittyviä arvoja on kuitenkin

säilynyt. Tistronholmenilta on havaintoja mm. liito-oravasta (VU), pohjanrypykästä (NT, RT, VM-ind), korkkikerroskäävästä (NT, VM-ind) sekä vanhan metsän indikaattorilajit ruostekäävästä, pihkakäävästä, yövilkastasta ja kuusenhärmäjäkälästä. (Olli Manninen 2014, Keijo Savola & Birthe Weijola 2019).

Tistronholmenin länsipuolella merenlahden pohjukassa sijaitsee tervaleppää kasvava rantaluhta. Lännempänä Öjenintien pohjoispuolella sijaitsee puolestaan monipuolisia kangasmetsiä ja erilaisia piensoita, joissa esiintyy jonkin verran lahoppua. Tältä osa-alueelta on havaintoja vanhan metsän indikaattorilajeista ruostekääpä, pihkakääpä ja kuusenhärmäjäkälä (Olli Manninen 2014). Alue toimii myös rantasuuntaisena ekologisena yhteytenä mm. liito-oravalle.

48. Myrgrundintien itäpuolinen metsä

Pinta-ala: 3,3 ha

Kuvaus: Kuusikko luonnontilaisen kaltaisella puustorakenteella. Alueen pohjoisosassa on pieni suo, jonka ympäristön puusto on lehtipuuvältaista. Alueella esiintyy jonkin verran lahoppua.

Lajihavaintoja: liito-orava (VU), ruostekääpä (VM-ind), tyvivahajäkälä (luontoarvolaji) (Olli Manninen 2014).

49. Långviksskatan

Pinta-ala: 10,5 ha

Kuvaus: Alueen itäosan vanhassa kuusikossa sijaitsee kaupungin viheraluejärjestelmän mukaan liito-oravan elinpiiri. Rajauksen muut alueet ovat liito-oravan kannalta kehityskelpoisia nuorempia kuusi- ja sekametsiä. Ne toimivat myös ekologisena yhteytenä Öjenin muihin liito-oravametsiin ja niiden säilyttäminen puustoisina ja suojausina on siksi tärkeää.

50. Öjenin Natura-alueen laajennus, eteläinen alue

Pinta-ala: 39 ha

Kuvaus: Alue on luontojärjestöjen vuoden 2017 suojeluesityksen kohde.

Lisätietoja: Öjenin Natura-alueen laajennuksen kohdekuvaus:

<https://web.sll.fi/pohjanmaa/vaasa/Liite11.jeninlaajennus.Kohdekuvaus.pdf>

51. Öjenin Natura-alueen laajennus, pohjoinen alue

Pinta-ala: 9,8 ha

Kuvaus: Alue on luontojärjestöjen vuoden 2017 suojeluesityksen kohde.

Lisätietoja: Öjenin Natura-alueen laajennuksen kohdekuvaus:

<https://web.sll.fi/pohjanmaa/vaasa/Liite11.jeninlaajennus.Kohdekuvaus.pdf>

52. Öjenin länsipuolinen liito-oravametsä

Pinta-ala: 10,8 ha

Kuvaus: Suoraan Öjenin Natura-alueeseen rajautuva sekametsä, joka on kaupungin viheraluejärjestelmäksi merkitty arvokkaaksi luontotyyppiä liito-oravan perusteella. Emme ole käyneet tässä metsässä, mutta kartan ja ilmakuvan perusteella se on iältään vähintään varttunutta, haapaa, kuusta ja mäntyä kasvava sekametsä, joka on kehittynyt osin vanhoille viljelymaille. Alueen pohjoisosassa sijaitsee noin 0,7 hehtaarin lehtipuuta kasvava suo, joka todennäköisesti on korpi.

53. Svarvarsbacken

Pinta-ala: 18,5 ha

Kuvaus: Louhikkoista kangasmetsää Öjbergetin retkeilyalueen länsiosassa. Alueen eteläosassa sijaitsee ilmakuvasakin selvästi erottuva, noin 7 hehtaarin kokoinen vanhan metsän kuvio. Tämän kuvion puusto on luonnontilaisen kaltainen ja siinä on runsaasti eri-ikäistä lahoppuuta (keskimäärin yli 10 m³/ha). Kasvupaikka on tuore kangas ja puusto melko järeää. Tältä kuviolta on havaintoja vanhan metsän indikaattorilajeista ruoste- ja riukukäävästä. Alueen luoteisosasta löytyy lehtipuuta kasvava, vesitaloudeltaan luonnontilainen korpi. Sen kaakkoisnurkassa sijaitsee vanha hiekkakuoppa, jonka ympärillä kasvaa monipuulajinen, luontaisesti kehittynyt lehtimetsä.

Alueen pohjoisosan metsät ovat keskimäärin nuorempia, noin 70-90 vuotiaita ja varttuneita kuivahkon kankaan kangasmetsiä. Niidenkin puusto on luonnontilaisen kaltaista, eli puusto on uudistunut luontaisesti ja sitä ei ole harvennettu. Alue rajoittuu lännessä asuinalueeseen ja sen läpi kulkee useita polkuja.

54. Sundomin oppimiskeskuksen metsä

Pinta-ala: 4,7 ha

Kuvaus: Hyvin luonnontilainen, louhikkoinen vanha metsä tuoreella kankaalla. Metsä toimii Sundom Lärcenterin leikki- ja opetusmetsänä. Metsässä on 10-15 m³ pysty- ja maalahoppuuta hehtaarilla ja se täyttää sekä METSO I-luokan kangasmetsän että boreaalisen luonnonmetsän kriteerejä. Metsästä on havaintoja liito-oravasta ja vanhan metsän indikaattorilajista riukukäävästä (Olli Manninen 2014).

55. Öjbergetin eteläosan vanha kangasmetsä

Pinta-ala: 9 ha

Kuvaus: Neliömuotoinen palsta Öjbergetin retkeilyalueen eteläosassa, josta pieni osa sijaitsee yleiskaavan SL-varauksella. Keskimäärin noin satavuotiasta METSO I-luokan kangasmetsää, jossa eri-ikäistä lahoppuuta yli 10 m³ hehtaarilla. Metsän puustorakenne on luonnontilaisen kaltainen ja puustossa esiintyy ainakin kuusta, mäntyä, koivua ja haapaa.

Palstan luoteisosassa sijaitsee noin 0,3 hehtaarin laajuinen luonnontilainen korpi, joka on metsäkorte- ja muurainkorpea, reunoilla mustikkakorpea. Palstalta on havaintoja vanhan metsän indikaattorilajeista kuusenhärmjäkälä, oravuotikka, riukukääpä ja yövilikka (Olli Manninen 2014).

Lisätietoja:

Birthe Weijola, 050-3239037, birthe.weijola@gmail.com

Matti Tuomaala
Puheenjohtaja

Lasse Villanen
Sihteeri

Jakelu:

Vaasan kaupungin metsäsuunnitelman projektiryhmän jäsenet: Timo Jousmäki, Johan Holmfors, Osmo Ovaska, Pertti Onkalo, Jan Nyman, Christer Hangelin

Skogsvårdföreningen Österbotten: Anders Hjortman

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluryhmä: Luonnonsuojeluryhmän päällikkö Leena Rinkineva-Kantola